

حزب رستاخیز چرا شکست خورد؟

۶ آبان ۱۴۰۴ ساعت ۲۰:۰۶

حزب رستاخیز را به دو منظور احتیاج داشتند. یکی اینکه از این تشکل حزبی به عنوان یک ابزار سیاسی در مواقعی که نیاز دارند استفاده کنند، دوم اینکه به نوعی فضای خالی گروه هائی که اجازه فعالیت به آنها داده نمی شد به این ترتیب پر بشود.

حزب رستاخیز با شعار رشد سیاسی ملت و حضور اجباری همه مردم تشکیل شد، اما در واقع ابزاری برای سرکوب سیاسی و پر کردن خلأ تشکل های مردمی بود. اجبار در عضویت، حضور عناصر ضد اسلامی و وابستگان غربی در رأس حزب و سرانجام انحلال آن در سال ۱۳۵۷ نشان داد که این پروژه شکست خورده بود:

«شاه تمام تشکل های مردمی و تمامی گروه های مبارز و مقاوم و تمامی سازمان هائی که می توانستند به نحوی مطلبی را مطرح بکنند و موضعی داشته و یا قدرتی باشند — ولو محدود و اندک — را متلاشی کرده بود. تمام گروه ها با مشی ها و ایدئولوژی های مختلف — جز چند گروه کوچک زیرزمینی که فعالیت مسلحانه داشتند و کارشان در سطح محدودی بود — یا از بین رفته بودند و یا عملاً مبارزه را کنار گذاشته بودند. البته در فاصله سال های ۵۲ تا ۵۶ در خارج از کشور گروه های متحد بناها و یا ایدئولوژی و خط مشی های متفاوت وجود داشت. هر چهار دانشجو برای خودشان یک گروه خط یک، خط دو، خط ۳ و... شده بودند. جالب این بود که هر کدام از فعالین گروه ها پایشان را که در فرودگاه به زمین می گذاشتند بلافاصله سر از ساواک درمی آوردند. ابتدا کمیته و بعد هم دادگاهی و چند سالی را هم در زندان می گذراندند. حتی در ایران مجال آزاد زندگی کردن به آنها داده نمی شد. چه رسد به فعالیت سیاسی. رژیم شاه برای اینکه اولاً تضادهای خارجی خودش را حل بکند، و ثانیاً در داخل با استحکام بیشتری به سرکوب جنبش ادامه بدهد، ابتدا مشکل خودش را با عراق کرد، بعد موجودیت حزب رستاخیز را اعلام کرد. حزب رستاخیز را به این ترتیب مطرح کرد که به هر حال ملت باید رشد سیاسی پیدا بکند، باید در تشکلی سیاسی حضور و فعالیت داشته باشند، و لازمه هرگونه فعالیت سیاسی و اجتماعی داشتن یک تشکل است. چون ما اجازه نمی دهیم هیچ گروهی خارج از ضوابط نظام شاهنشاهی تشکلی داشته باشد، لذا خودمان چیزی را به وجود می آوریم تا نیروها زیر چتری که دوست می کنیم جمع شوند و فعالیت بکنند. شاه در تلویزیون اعلام کرد که: همه افراد ایران جزو این حزب هستند، چه بخواهند چه نخواهند. آنهایی که نخواهند بیایند اعلام بکنند، ما به آنها پاسپورت می دهیم از مملکت بیرون بروند، و اگر نخواهند خارج بروند جایشان در زندان است. کسی که با تاریخ سیاسی دنیا آشنا باشد می فهمد که این حرف خیلی احمقانه است. این موضوع برای اولین بار، شب در برنامه تلویزیونی بعد از اخبار ساعت ۹ به عنوان خبر مهمی که از صبح تبلیغ می شد اعلام شد. فردا صبح در هر اداره، وزارتخانه و مجتمعی دفتری گذاشتند که ملت بیایند و ثبت نام بکنند. قضیه در حد یک موضوع کاملاً فرمالیته و فرمایشی بود. حزب

رستاخیز را به دو منظور احتیاج داشتند. یکی اینکه از این تشکل حزبی به عنوان یک ابزار سیاسی در مواقعی که نیاز دارند استفاده کنند، دوم اینکه به نوعی فضای خالی گروه‌هائی که اجازه فعالیت به آنها داده نمی شد به این ترتیب پر بشود. چون که انسان‌ها بمحض اینکه مقداری آگاهی پیدا می کنند علاقمند می شوند که فعالیتی اجتماعی اعم از سیاسی، فرهنگی، هنری، خدماتی و... هم داشته باشند که متناسب با آگاهی خودشان باشد. حزب رستاخیز با این فلسفه به وجود آمد. جالب اینست که از همان اول تمامی گروه‌های ضد اسلامی را جمع کردند. اکثراً توده‌ای‌ها و غرب زده‌های افراطی یعنی آنهایی که در ضدیت با اسلام مشترک بودند از دبیر کل که هویدا بود تا به رده‌های پائین می رسید. سردبیری روزنامه ارگان حزب بنام «رستاخیز» را با مهدی سمسار به عهده داشت. امکانات وسیعی هم در اختیار کارکنان این روزنامه گذاشتند. صحبت درباره حزب رستاخیز زیاد است بهتر است به آرشیو روزنامه‌ها سری بزنید که اگر بخواهیم بنویسیم مطلب به درازا می کشد. در ۶ شهریور ۵۷ یعنی زمانی که مسئله انقلاب به صورت جدی مطرح شد و از کنترل دولت خارج گردید احساس کردند که مسئله جدی است دیگر از آن امیدها و آن حرف‌ها و آن شعارها باید دست بردارند. آموزگار را کنار می زنند و شریف امامی اولین کاری که می کند اعلام می کند، حزب رستاخیز دولتی نیست، و هر کس می خواهد عضو بشود هر کس نمی خواهد نشود. به این ترتیب معلوم می شود که احساس کردند این حزب و برنامه‌هایش یکی از انگیزه‌های مردم علیه رژیم است و احساس کردند که باید جمع کنند و اینکار را نیز کردند. انحلال حزب رستاخیز در واقع اولین ثمره روزهای شروع انقلاب اسلامی بود.»

منبع: جواد منصوری، ۲۵ سال حاکمیت آمریکا بر ایران، چ اول، نسخه دیجیتالی، ۱۳۶۴، ص ۱۶۷-۱۶۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۵۰۲۲۶/حزب-رستاخیز-چرا-شکست-خورد-خورد-شکست-چرا-رستاخیز-حزب/۵۰۲۲۶>